

**TURKISH ETHICS UNIT OF THE INTERNATIONAL NETWORK
UNESCO CHAIR IN BIOETHICS (HAIFA)
Newsletter**

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
BİYOETİK EĞİTİM ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ (HÜBAM)
E-Bülten**

**REFLECTIONS ON BIOETHICS FROM
TURKEY Volume 2, Issue 1
2019**

EDİTÖRDEN	1
BİLİMSEL ÇALIŞMALAR	1
CRISPR ve Etik	1
Genetik Modifikasyon ile HIV Engellenmeli mi?	9
Orta Asya Türk Tıbbı ve Humoral Patoloji Teorisi	9
Türkiye ve Avrupa Konseyi'ndeki Biyoetik ile ilgili Yasal Düzenlemelerin Karşılaştırmalı Analizi: Biyoetik Yaklaşım	10
Ankara İlinde Üniversite Hastanelerinde, Acil Tıp Alanında Çalışan Hekimlerin Kadına Yönelik Şiddet Olgularının Yönetimine İlişkin Bilgi, Tutum Ve Uygulamalarının Tıp Etiği Açısından Değerlendirilmesi	11
ETKİNLİKLER	13
XI. Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri	13
Efsaneden Bilimsele Lokman Hekim: Kırşehir Lokman Hekim Günleri İzlenimleri	13
Tıp Etiği ve Tarihi Konferansları Serisi (TETKON)	15
Uzmanıyla Söyleşi	16
Asistan Etik Eğitimi (ASET)	17
SÖYLEŞİ	17
Kök Hücre Araştırmalarının Etik Ögelerine Kısa Bakış	17
GEZİ YAZILARI	21
Atatürk'ün Anılarındaki Karslıbad ya da Çek Cumhuriyeti'nin Kaplıca Şehri Karlovy Vary	21
ANI / EDEBİYAT / ELEŞTİRİ YAZILARI	23
Türkiye'nin ilk Biyoetik Merkezi: İlk Uluslararası Ziyaretçi Araştırmacısı Gözünden	23
İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri, Ahmet MUMCU	24
Bir Psikiyatristin Anıları, Irvin D. YALOM	26
Dört yanlış bir doğru, Ahmet NACAR	27
YAYIN KURULU	28

Editörden

Değerli okuyucular;

UNESCO Uluslararası Biyoetik Ağı Türkiye Birimi'nin (Turkish Ethics Unit of the International Network- UNESCO Chair in Bioethics at the Hacettepe University Medical School) ve HÜ Biyoetik Merkezi (HÜBAM)'nin ortak yayını olan Newsletter of the UNESCO - " **REFLECTIONS ON BIOETHICS FROM TURKEY**" nin ikinci sayısını sizlerle buluşturuyoruz. Yılda 2 sayı olarak çıkmasını planladığımız e-dergimiz, sizler tarafından okunmayı ve değerlendirilmeyi bekliyor.

UNESCO Türkiye Biyoetik Birimi ve HÜ Biyoetik Merkezi olarak; etkinliklerimizi, projelerimizi ve sesimizi bu online dergi ile sizlere ulaştırmanın haklı gururunu yaşıyoruz.

Derginin ikinci sayısında **Dr. Nüket Örnek Büken**, "CRISPR ve Etik " başlıklı yazısıyla, moleküler biyoloji tarihinde bugüne kadar üretilmiş en etkili ve çok yönlü genomik mühendislik aracı olarak tanımlanan CRISPR-Cas9 uygulamasını ve bu uygulamanın ortaya çıkarması olası etik sorunlarını tartışmaya açıyor. Genom mühendisliği teknolojisinin, insan ve insan dışı genomları değiştirmek için eşsiz bir potansiyel sunmakta olduğu; insanlarda, genetik hastalığın iyileştirilmesi sözünü verirken, diğer organizmalarda biyosferleri çevre ve insan toplumlarının yararına yeniden şekillendirme yöntemleri sağladığı, ancak böyle büyük fırsatlar ile birlikte insan sağlığı ve refahı için bilinmeyen risklerin de beraberinde geldiğinin ifade edildiği yazıda, genom mühendisliği teknolojisinin uygulanmasının güvenli ve etik bir şekilde yapılmasını sağlamaya yönelik atılması gereken adımlar tartışılıyor.

Hemen arkasından Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi **Bircesu Uslu**, "Genetik Modifikasyon ile HIV Engellenmeli mi?" adlı yazısında, Çin'de ikiz bebeklerin DNA'larında Crispr-Cas9 yöntemini kullanarak genetik kod değişiklikleri yaptığını iddia eden He Jiankui ile ilgili tartışmaları gündemimize taşıyor ve insanlarda genetik modifikasyonlara izin verilip verilmemesi sorunsalını gündeme getiriyor.

Doktora tez çalışmalarının sunulduğu **bilimsel çalışmalar** bölümünde; HÜ Sağlık Bilimleri Enst. Tıp Tarihi ve Etiği Programı doktora öğrencisi **Dr. H. Volkan ACAR**, "Orta Asya Türk Tıbbı ve Humoral Patoloji Teorisi" isimli yeni başladığı tez çalışması hakkında kısa bilgiler veriyor. HÜ Sağlık Bilimleri Enst. Tıp Tarihi ve Etiği Programı doktora öğrencisi ve HÜTF Tıp Tarihi ve Etiği AD asistanı, **Çağrı Zeybek Ünsal**, "Türkiye ve Avrupa Konseyi'ndeki Biyoetik ile ilgili Yasal Düzenlemelerin Karşılaştırmalı Analizi: Biyoetik Yaklaşım" adlı, bitirmek üzere olduğu doktora tezinin özetini sizlerle paylaşıyor. HÜ Sağlık Bilimleri Enst. Tıp Tarihi ve Etiği Programı doktora öğrencisi ve Kırşehir Ahi Evran Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etiği AD asistanı **Dr. Arif Hüdayi KÖKEN**, "Ankara İlinde Üniversite Hastanelerinde, Acil Tıp Alanında Çalışan Hekimlerin Kadına Yönelik Şiddet Olgularının Yönetimine İlişkin Bilgi, Tutum Ve Uygulamalarının Tıp Etiği Açısından Değerlendirilmesi" adlı henüz bitmiş olan ve savunulmayı bekleyen tezini sizlerle paylaşıyor.

Etkinlikler bölümünde önce Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi **Gülay Halidi**, "Efsaneden Bilimsele Lokman Hekim: Kırşehir Lokman Hekim Günleri İzlenimleri" başlıklı yazısıyla, 18-21 Haziran 2019 tarihleri arasında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nin ev sahipliğinde Kırşehir'de düzenlenen, **XI. Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri**'ni değerlendiriyor. *Efsanevi Lokman Hekim figürünün ölüme çare aramasının bir yansıması gibi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri de, ruhunu koruyarak ve ailesini genişleterek varoluş serüvenini sürdürmeye çalışıyor...* diyen sevgili Gülay'a katılıyor ve bu serüvenin Gülay ve alanımızın onun gibi nitelikli, özverili, inançlı gençleriyle, geleceğe taşınacağına olan inancımızı tazeliyoruz.

Bu bölüm, **HÜTF Tıp Etiği ve Tarihi Konferansları Serisi (2018- 2019) TETKON** tanıtımı, doktorasını henüz bitirmiş genç akademisyenlerin tezlerini sundukları "Uzmanıyla Söyleşi" programı ve Hacettepe Üniversitesi asistanlarının etik bilinçlerini, bilgi ve duyarlılıklarını arttırmaya yönelik olarak 2001 yılından beri, yılda iki defa düzenlenen "Asistan Etik Eğitimi (ASET)" tanıtımları ile devam ediyor.

Söyleşi bölümünde, HÜTF Tıp Tarihi ve Etiği AD Öğretim üyesi **Dr. Müge Demir**'in, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Alp CAN** ile yaptığı, "Kök Hücre Araştırmalarının

Etik Ögelerine Kısa Bakış” adlı söyleşiyi okuyacaksınız. Kök hücre ve üreme biyolojisi alanında ülkemizde önemli bir isim olan Prof. Dr. Alp Can, Dr. Demir’in sorularını yanıtlarken, ülkemizdeki mevcut durumu da göz önüne serecek, kendisine çok teşekkür ediyoruz.

Bu sayının **gezi notları, Dr. H. Volkan ACAR’a** ait. “**Atatürk’ün Anlarındaki Karslbad ya da Çek Cumhuriyeti’nin Kaplıca Şehri Karlovy Vary**” isimli yazısı, bizi Çek Cumhuriyeti’nin en turistik şehirlerinden birisi olan ve Atatürk’ümüzün de tedavi için gittiği, Karlovy Vary’e götürüyor. İlgile okuyacağınızdan eminim.

Edebiyat / Anı / Eleştiri Yazıları bölümünde önce, **Sevda Aydın Kerimova**, “**Türkiye’nin ilk Biyoetik Merkezi: İlk Uluslararası Ziyaretçi Araştırmacısı Gözünden**” adlı anı yazısı ile HÜBAM’da bulunduğu 6 aylık dönemde izlenimlerini ve duygularını bizlerle paylaşıyor. Sevgili Sevda’nın ülkesi Azerbaycan’da, biyoetik ile ilgili çok nitelikli işler yapacağından kuşkumuz yok.

Kitap tanıtımı/eleştirisi bölümünde Çağrı Zeybek Ünsal, **Prof. Dr. Ahmet Mumcu’nun**, “**İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri**” adlı kitabının tanıtımını yapıyor ve bizleri, insan hakları mücadelesi sürecine yeniden götürüyor.

HÜTF Tıp Tarihi ve Etiği AD uzmanı **Dr. Şükrü KELEŞ**, Irvin YALOM’un, dilimize Pegasus Yayınları tarafından 2017 yılında kazandırılan, “**Bir Psikiyatristin Anıları**” adlı kitabını bizlerle paylaşıyor.

Son olarak HÜ Sağlık Bilimleri Enst. Tıp Tarihi ve Etiği Programı doktora öğrencisi **Prof. Dr. Ahmet Nacar**, “**Dört Yanlış Bir Doğru**” adlı şiiri ile yine kalbimize dokunmayı başarıyor. Ahmet hocanın da ifade ettiği gibi; “*Öyle güçlüymiş ki doğrular, bir tanesiyle ancak dört yanlış başa çıkar*”.

"REFLECTIONS ON BIOETHICS FROM TURKEY" nin yayın kurulu olarak, akademik dönemin bittiği ve yaz tatilinin yaklaştığı bugünlerde, hepimize güzel bir tatil ve keyifli okumalar diliyoruz. Biyoetik çalışmalarının dalga dalga yayılacağı ve biyoetiğin sesinin her yere ulaşabileceği bir gelecek umuduyla...

Prof. Dr. Nüket Örnek Büken, MD, PhD
Editör